

SZÓSZÉK — ÚRASZTALA

BENCZÉDI FERENC

AZ IGAZI BÖJT

Mt 4,2—4

A böjt önmagunk és világunk megismerésének és megértésének nagy-szerű alkalmá. Híd, mely átvisz szennyes áradások felett; kéz, mely ki-ragad ingoványok mélybe húzó veszedelméből; fény, mely kivezet szen-vedélyekkel, gyarlóságokkal benőtt életünk sötét rengetegeiből. Farsang-tól mámoros testek, lelkek és gondolatok megtisztítója a böjt.

Gyakorlása a keresztények között Jézus 40 napos pusztai böjtölésé-nek emlékére vált szokássá, ami bizonyos ételektől való tartózkodásban nyilvánult meg. Jézus böjtje, az igazi böjt nem ilyen volt. Jézus böjtje akaratpróba, önmaga értékeinek, képességeinek számbavétele, fölmérése volt. Egy testi, lelki és szellemi leltár, melyet Isten és ember szolgálatára készített elő saját vágyainak háttérébe szorításával.

A pusztában való 40 napos tartózkodás, a megkísértés története eze-ket bizonyítja: erős küzdelmet kellett önmagával megvívnia. Az egyéni hírnév, dicsőség, hatalom felé nyújthatta volna ki kezét. Az egyéniségé-ben rejlő tömegre hatni tudó erő, képesség segítségével birtokába jutha-tott volna mindannak, ami sokaknak elérhetetlen álma, amelyért sokan mindent odaadnának: gyönyör, hatalmi mámor s az élvezetek minden földi formájában. Ha önző, egyéni érdek vezérli, kiegyezhetett volna a római hatalommal és a zsidóság vezető osztályaival. De az ő böjtje a lélek, a szellem — s ugyanakkor az Isten akaratát kutató ember böjtje volt. Isten akarata benne az egyéni vágy fölé emelkedik; önimádat helyébe Isten imádata diadalmaskodik benne. Az önmaga próbatételének 40 na-pos időszakában meggyőződéssé erősödik benne az a felismerés, hogy a lélek, a szellem több az anyagnál, ennek parancsát kell követni és nem a test kívánságát. Ennek a meggyőződésének ad hangot, mikor így szól: „nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely Isten szá-jából származik“.

Jézus számára a böjt nemcsak egy negatív jelenség volt: bizonyos ételektől való tartózkodás, testi vágyak háttérbe szorítása, hanem ugyan-akkor egy nagy indító, hajtó erő: a lélek, a szellem emelkedésére való egyszerű alkalom. Ekkor ébred rá, tudatosul benne az, hogy Isten az ő egyéni önfeláldozását — szolgálatát — követeli mások javáért. Megérti, hogy a szeretet parancsa a gyűlölet helyett, az igazság szava az önzés, a jogtalansággal és igazságtalansággal szemben, a jóságnak és a nemes cselekedeteknek a kifejtése az irigység és rosszakarat világában, ez az Isten akarata, és ennek az akaratnak engedelmessé kell szolgálnia földi életében. Ez az „Isten igéje“, mely fontosabb sors- és életformáló

erejénél fogva a mindennapi kenyérnél is. Mikor ez az isteni erő megszólal bennünk, akkor el kell hogy némuljon a testnek, a léleknek és a szellemnek minden önmaga felé forduló vágya, kívánsága. Ez a Jézus böjtje, s ez a mindenkor ember igazi böjtjének célja, értelme, rendeltetése.

Az ilyen böjt nincs időszakhoz kötve, és nem a külsőségekben nyilvánul meg. Nagy lelkierőt, lemondást, önmegtartóztatást kíván, mely nem az egyén, hanem az összesség, a közösség célját szolgálja. Az egész emberi társadalom fejlődése, előhaladása ilyen böjtöt fogadó életek áldozatából épült a múltban, épül a mában és a jövőben is. Így indult Jézus életével és áldozatával a kereszténység: táplálták ezt Istenországának üldözést, nélkülözést, halált vállaló munkásai.

A „Salvo D'Aquisto“ című filmben a főhős, egy fiatal olasz csendőr lemond mindenről, amit számára élet, szerelem kínál, s ugyanakkor fölajánlja a legdrágábbat, az életet azért, hogy saját életével 22 ártatlant mentsen meg a kivégzéstől. Mi ez, ha nem a legnagyobb böjt áldozatban és lemondásban egyaránt?!

Azt mondd, a film eszményiesít, túloz? Láttad Van Gogh *Kezek* c. festményét? Erések, csontosak, bogosak, agyonidőzöttak ezek a kezek. Ezek festésén keresztül mondatja el ezekkel a böjtöskezüekkel a mindennapiért, a családért, gyermekekért hozott és vállalt áldozat és lemondás hősiességét. Nagy Imre festőművész zsögödi alakjai: tenyeres-talpas asszonyai, meggörnyedt hátú férfiai mind a lemondás és az áldozat böjti életét hozzák művészi erővel közel. Belőlük erő, jövő, élet árad.

De ne menjünk a filmek, a művészetek világába. Gondolj édesanyádra, sok-sok lemondására, érted vállalt sok-sok böjtjére. Hányszor buggyant vér ujjja begyéből, amikor neked varrt, hímezett, rád mosott, érted dolgozott. Hányszor száll sóhaja utánad, érted, ha elmész, ha távol vagy, ha rossz hírt hall rólad. Imája hányszor könyörög, szíve hányszor bocsát meg? Mindezt érted. Pedig lehetne farsangi öröm is élete, de ő böjtöt vállalt. Apád gondbarázdált arca, munkában elnyűtt élete, sok-sok lemondása mindazért van, hogy házad, ruhád, jövőd biztosítsa. Nem pénzért, nem önmagáért, kitüntetés, hír, elismerésért teszi — érted, kitől legtöbbször még jó szót vagy megértést sem kap helyébe. A meg nem értés sok tragédia hordozója.

Nem értem, mondhatta magában a kísértő, amikor a felkínált gazdagságot, hatalmat, javakat Jézus így utasította el: „Távozz... mert meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember... ne kísértsd... az Urat a te Istenedet imádd.“ — „Nem értem“, mondta megdöbben szeme a kivégző tisztnek, mikor látta, hogy az „élethe“ nyíló kapu helyett a halált választja D'Aquisto... „Nem értem“, mondja az élet örömét habzósoló, a könnyelmű ifjú, a szófogadatlan gyermek, amikor törődést vállaló, lemondó apákat, férfiakat, könnyes szemű, áldozatos, testüket törő anyákat, asszonyokat lát... Szeretném nekik ezt mondani: „Te nem érted, talán kineveted, de ezek böjtjén épül, szilárdul holnapod... majd egyszer megérted.“

Jézus böjtje a lemondásnak, az önmagát kezében tartó akaratnak és az embert, a közösséget szolgáló áldozatnak élettartalommal, céllá válását jelentette.

Tanuljunk Jézustól, aki hozzánk is szól: „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából jön.“ Ámen.

EVANGÉLIUM A ROMOK FELETT

Mt 5,16

Nemcsak a föld rendült meg egy évvel ezelőtt, hanem a lelkek mélyén is mozgások, repedések keletkeztek. A felszín kérge meghasadt, és alóla a mélyből felbukkant az ember igazi arca: az érző, cselekvő, segítő emberi arc. És ezeken a fáradt, poros, verítékes emberarcokon ott a romok között élővé vált a Jézus evangéliuma: „Úgy fénylik a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket...“

Az 1977. márc. 4-én országunkat s leg súlyosabban annak fővárosát ért természeti katasztrófa, földrengésre emlékezünk, mely a szív, a lélek és a tudás összhangjában megmutatkozott emberi magatartást idézi fel. Tudatosul bennünk az az érzés, hogy hitre van szükségünk ahhoz, hogy szembe tudjunk nézni a megpróbáltatásokkal és az ezerarcú halál borzalmaival. A lélek hitében, a tudás világosságában és a szívből fakadó jócselekedetek fényében szépül meg az emberarc és válik istenheroldozóvá itt a földön Isten gyermeke. Jézus evangéliuma szólt ott a romok fölött: „Úgy fénylik a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket...“

Jézus evangéliumából mélységes istenhit és nagy emberszeretet árad. Saját életfeladatát így jelöli meg: „Azért jöttem, hogy másoknak szolgáljak.“ Követőinek azt tanítja, hogy Isten legszebb dicsénete a világosságban és jócselekedetekben mutatkozik meg. Hiszen Isten szerető Atya, és van-e nagyobb öröm egy atya számára, mint az, ha gyermekei világossággal, jócselekedetekkel dicsérik őt és nem pusztá szavakkal. Jézus nem azt mondja: ezt tegyétek, hanem ő maga mutat példát. Szembeszáll az emberi szenvedélyekkel, és fölemeli a bűnös asszonyt, elítélőit pedig önvizsgálatra kényszeríti. Útba igazítja az örök életre vágyó gazdag ifjút. Lehajol a mindenki által megvetett bűnös Zákheushoz, a publikánushoz, új reményt fakaszt a megszáradt kezű ember szívében. A Bethesda tavánál a gyógyító vízhez vezeti a bénát, akinek „nincs embere“, hogy segítsen rajta. Wilde Oszkár így ír róla: „Egész életét áthatotta a szeretet és az együttérzés. Ő egyaránt megértette a bélpoklosok nyomorúságát és a vakok éjszakáját...“

Jézus rövid földi életének, cselekedeteinek tanítása az, hogy emberré levésünk ott kezdődik, amikor megértjük, hogy az élet igazi értelme nem az önmagunk iránti szeretetben, hanem a másokért való szolgálatban van. Amikor tudatosul bennünk az az érzés és gondolat, hogy nemcsak azt kell tennünk, amihez kedvünk van, hanem azt, amivel másoknak segíthetünk. *Az egyéni életünk Jézus értékfogalmában akkor nyer értelmet, ha szeretettel, jócselekedetekkel szolgáljuk embertársainkat.*

Jézus és a jócselekedetek gyakorlásának nyomdokában járók, és akik az emberiség boldogságáért fáradoztak, keveset gyűjtöttek maguknak, de annál többet hagytak az emberiségre. Nekik köszönhető, hogy nagyobb hittel dolgozhat, többet élhet és kevesebbet szenved ma az ember. Örökölték ránk hősi életük példáját. Ez tanít, hogy az emberiség sem lelkieken, sem tudományban, sem anyagiakban, sem művészetben —